



Vestlandets næringsstrategi

Perspektiver på nasjonale og regionale rammevilkår for Vestlandet som omstillings- og vekstregion

Innledning for Vestlandsrådet, 11.04.2023

Øystein Thøgersen, rektor & professor, NHH



Utfordringer, sjokk og kriser...

Utfordringer, sjokk og kriser av helt ulik karakter – men de har noe til felles: De påvirker oss, og de krever vår respons

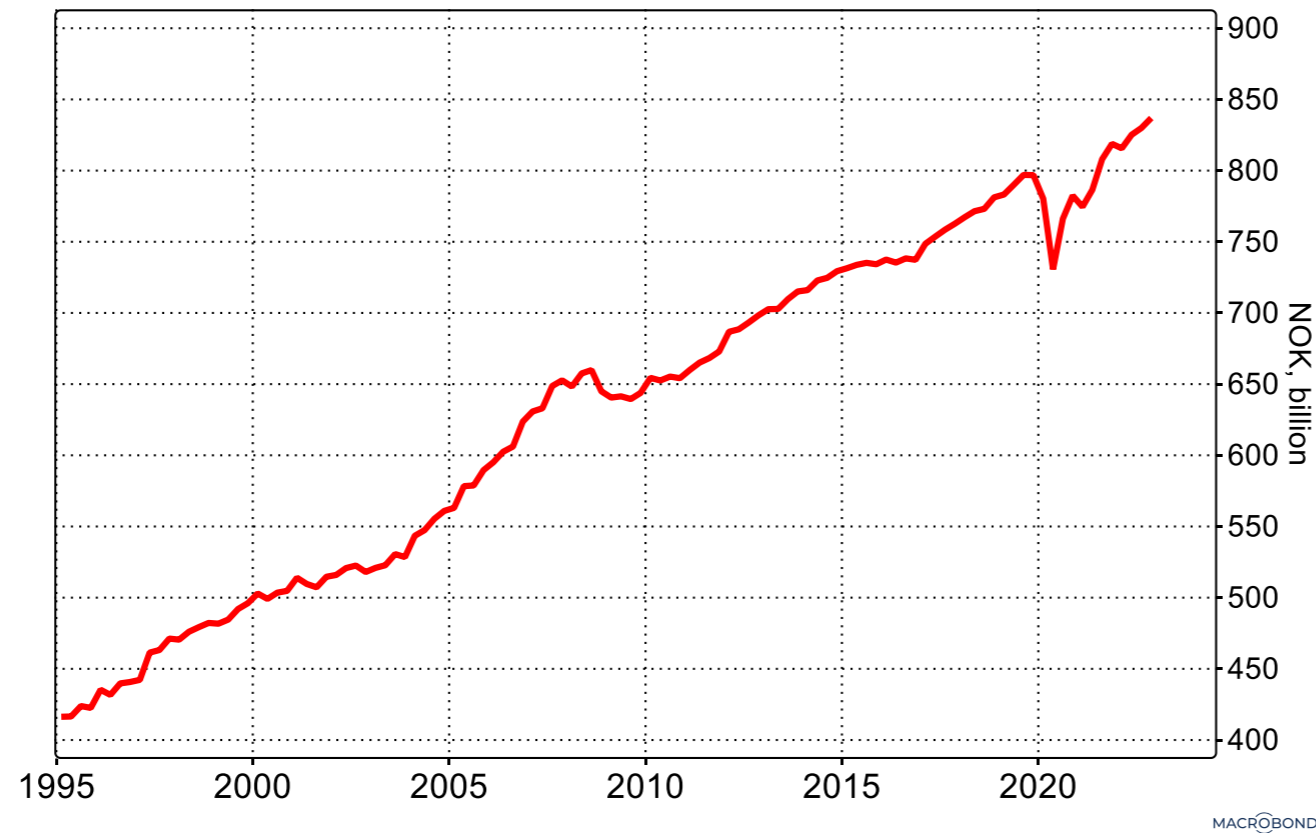
- **Tilpasning til teknologiske innovasjoner**
- **Håndtering av bærekraftsutfordringer**
- **Politisk usikkerhet, lokalt og globalt**
- **Pandemi**
- **Krig i Ukraina**

Hvor godt samstemte er politikkresponsene på ulike områder? (Konjunkturpolitikk, nærings- og skattepolitikken? God rolledeling?)

Fasit siste 15-20 år: Solid velstandsvekst gjennom urolige tider



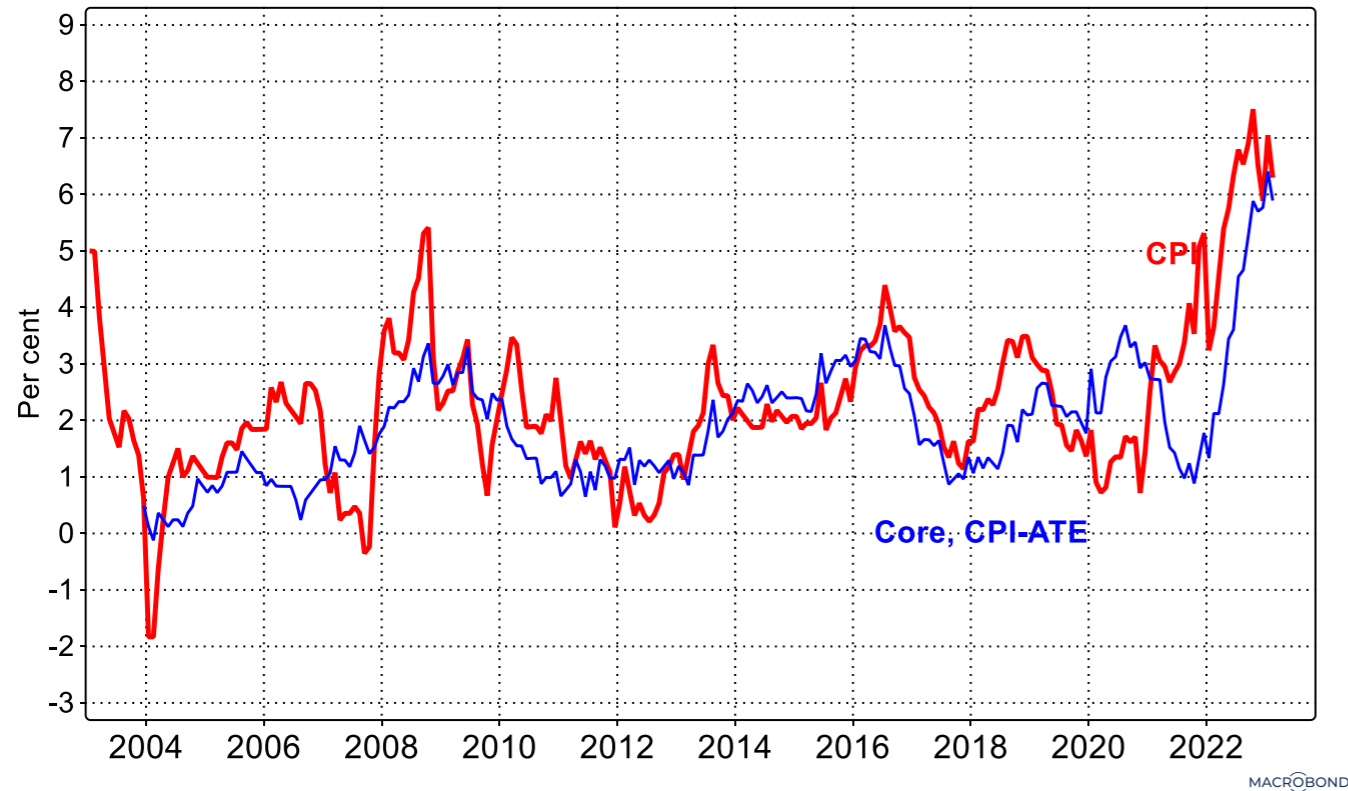
Norway, Quarterly GDP, constant prices



Høy inflasjon i Norge som i andre land



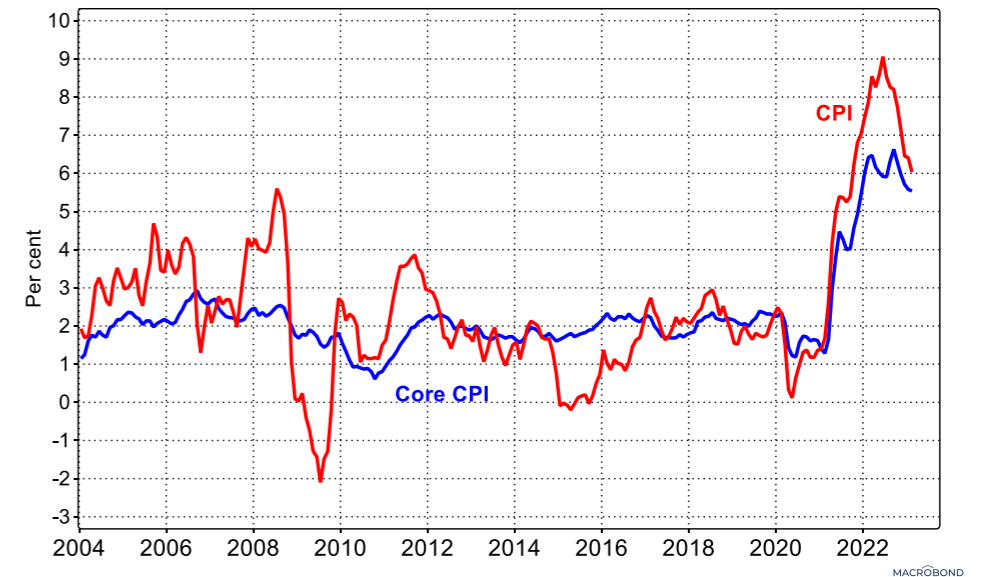
Norway - Inflation



Euro Area - inflation



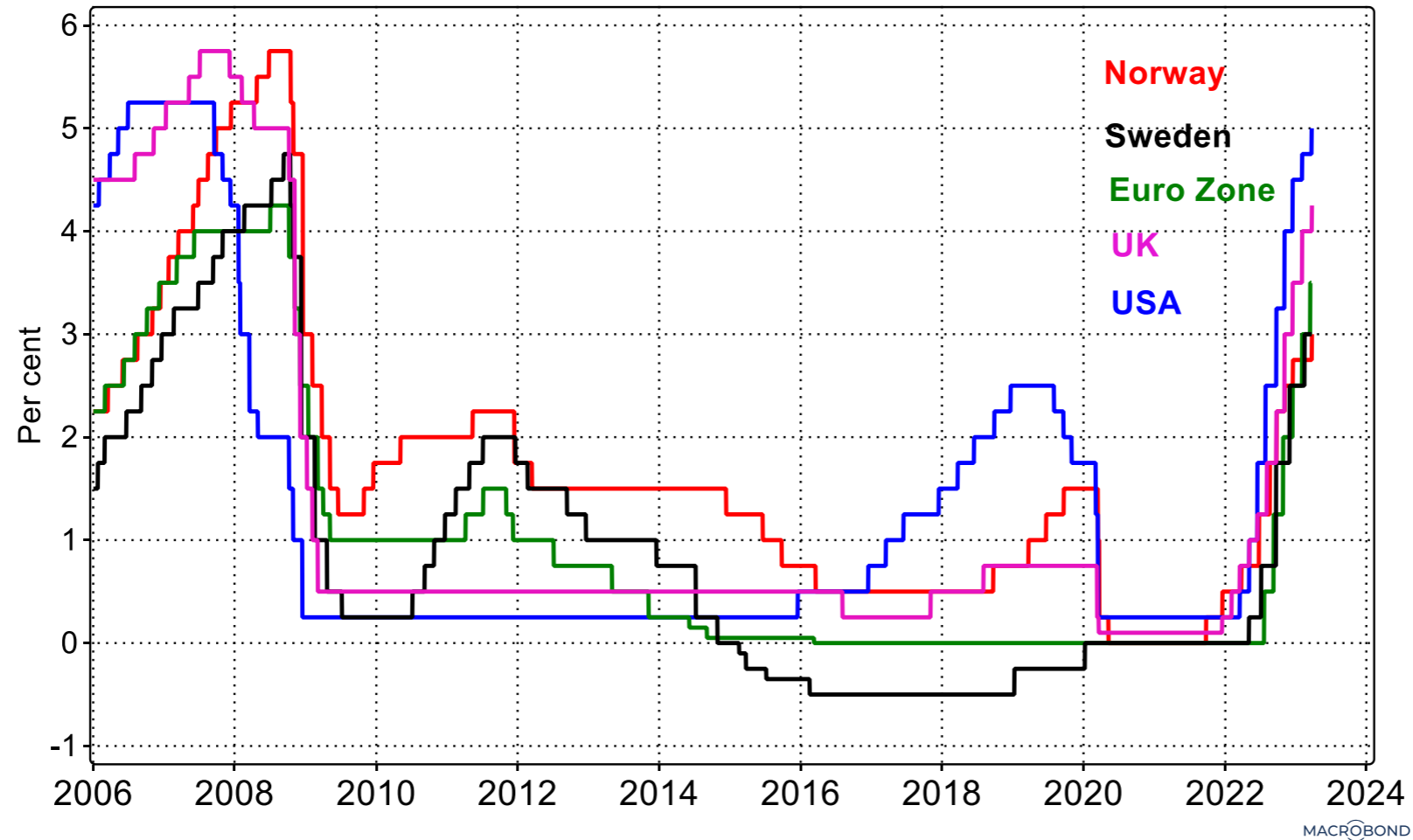
United States - Inflation





Pengepolitikken responderer på høy inflasjon

Central Bank's key interest rates

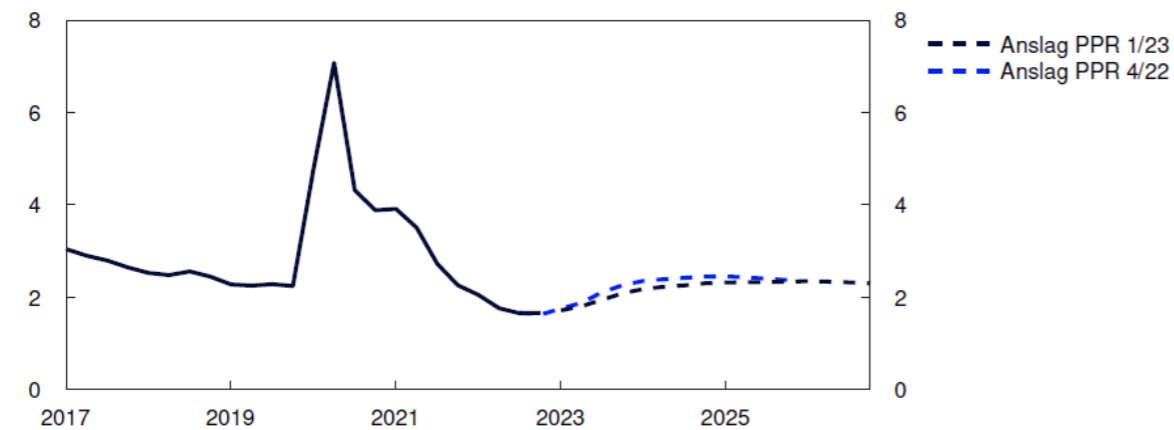




Hvordan responderer arbeidsmarkedet?

Figur 3.13 Litt høyere ledighet

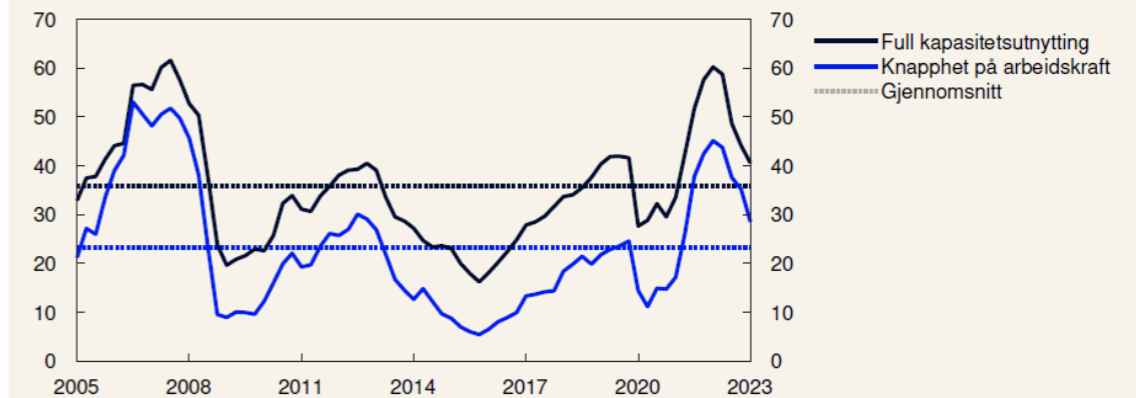
Registrert ledighet som andel av arbeidsstyrken. Sesongjustert. Prosent



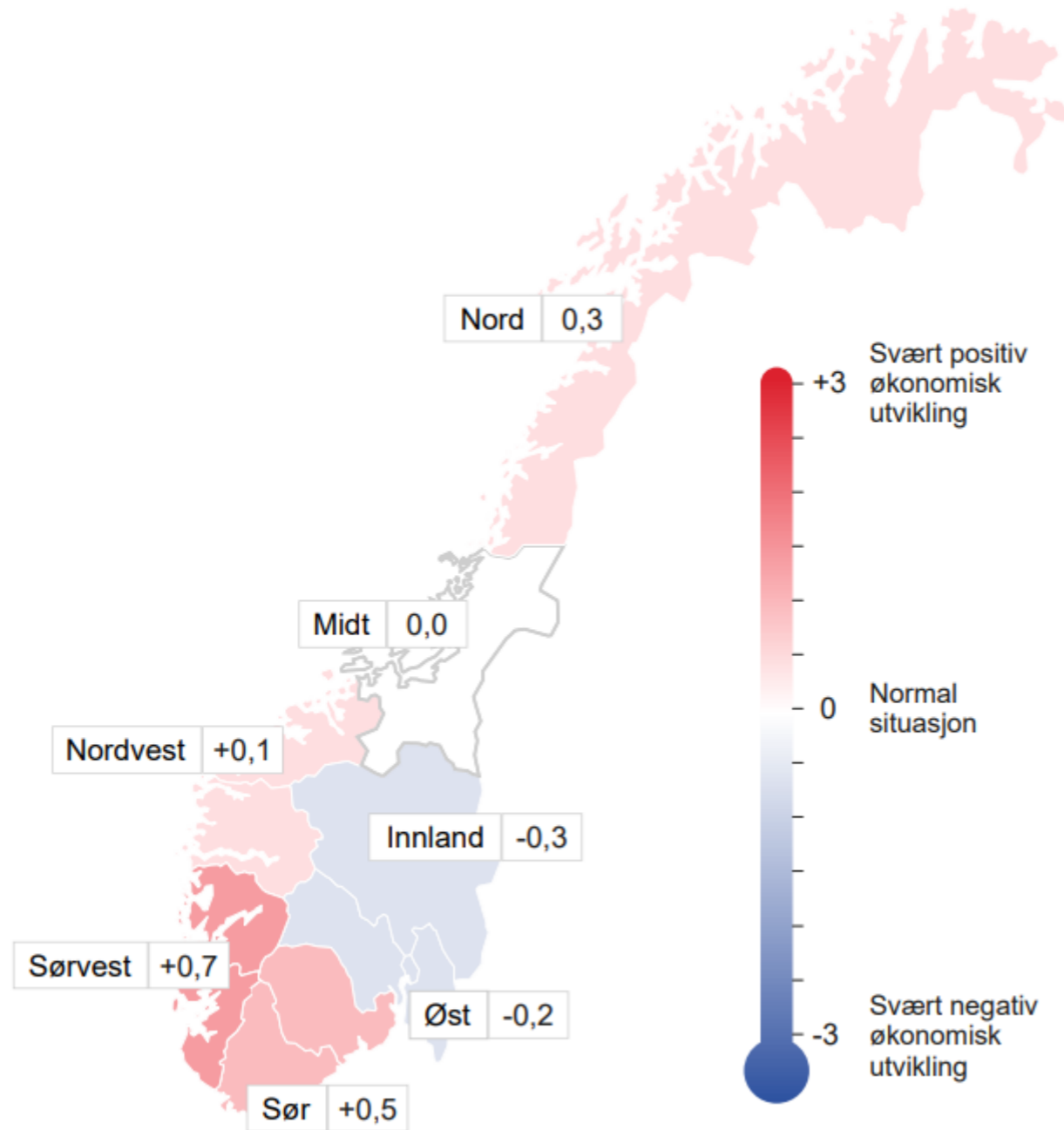
Kilder: NAV og Norges Bank

Figur E Redusert knapphet på arbeidskraft

Kapasitetsutnyttning og knapphet på arbeidskraft ifølge Regionalt nettverk. Andeler i prosent



Kilde: Norges Bank



- **Mest optimisme i Vest og Sør-Vest!**

(Norges Banks nettverk, 1/2023)



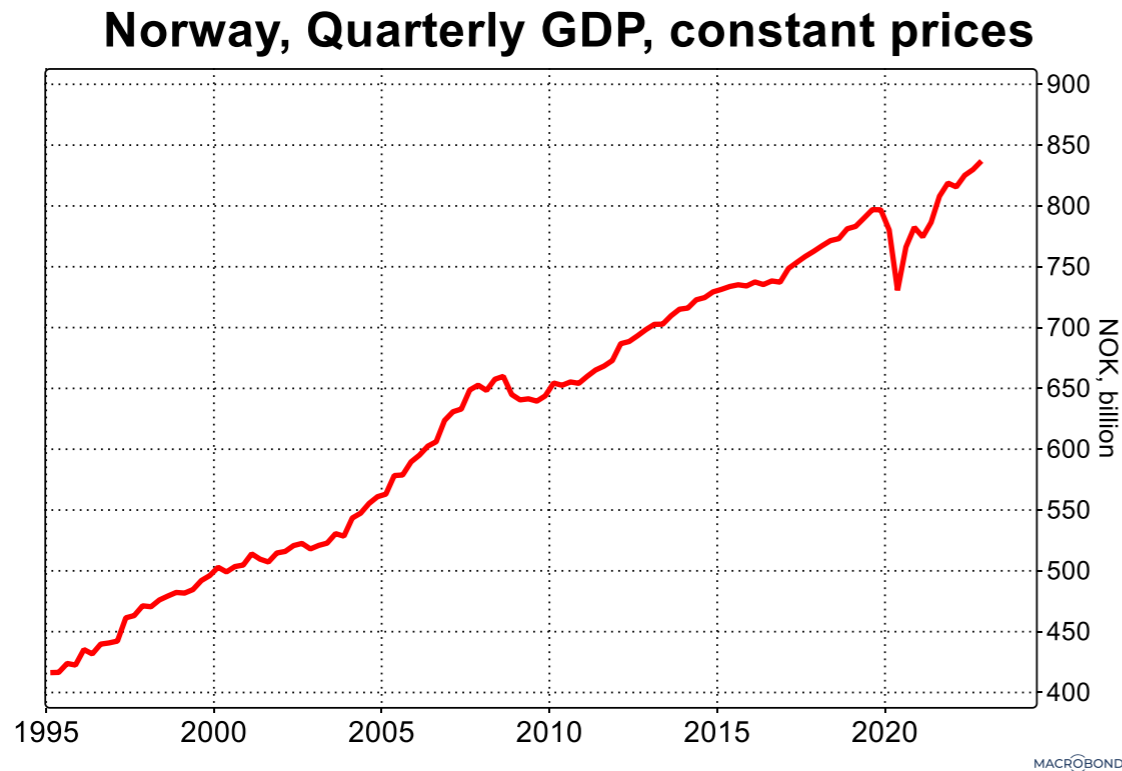
Norge har nytt godt av....

- Solide institusjoner som inngir tillit
- Vel avstemt rollefordeling i den økonomiske politikken
- Et velfungerende arbeidsmarked
- Et godt utdanningssystem

- Vi trekker veksler på noen gode reformer
 - Oljefond og handlingsregel
 - Pensjonsreform
 - Skattereformer
 - **Yndlingsskattereform: 1991-reformen fremstår svært viktig!! Traust i sin innretning, men gir det beste grunnlaget for verdiskapning**

Lange trender og korte sykler....

Stabil og solid trendvekst i makro betinger løpende omstilling i mikro



- Kortsiktig motivert politikk-aktivisme kan lede galt av sted og motvirke ønsket omstilling
- Oljeskattepakken våren 2020
- Strømstøtte – og forlengelsen av den
- Kompensasjonsordninger som vedvarer

Problem: Når «rette» markedsmekanismer motvirkes av politikken



Lærdommer helt tilbake fra 1970-tallet....

- Unngå feilene fra 1970-tallet
 - Høy inflasjon biter seg fast.... – diskresjonær stabiliseringspolitikk feilet
 - Selektiv næringspolitikk vedvarte
 - Skattepolitikk som etterhvert ga høye satser og smale skattegrunnlag, særordninger
 - Internasjonalt: Stagflasjon
- Målene for næringspolitikken bør være...
 - Støtte opp om gode forretningsmodeller og bærekraftig omstilling, rette incentiver til investeringer og risiko-taging
 - Ikke belønne «rent-seeking» og lobbying
 - Skattesystemet må ikke undermineres, oppmerksomhet mot brede og gode skattegrunnlag
- I makro: God koordinering mellom finans- og pengepolitikken.



Aspekter ved Næringsstrategien for Vestlandet

- Behov for prioriteringer
 - Strategien drar med seg nasjonale mål: Klimamål, eksport, regionale ambisjoner
 - I tillegg ambisiøse mål for bransjer og sektorer i stor detalj, (eksempel: Lokal matproduksjon...)
 - Ønske om offentlige tjenester av høy kvalitet...
- Sterk betoning av samarbeid høres bra ut...
 - Men, risikerer vi samrøre i stedet for effektiv rolledeling mellom ulike aktører og ulike politikkområder
 - At myndighetene skal «plukke vinnere» er risikabelt
- Går ressursene dit de kaster mest av seg for samfunnet?
 - Utforming av skattesystemet og virkemiddelapparatets funksjon er kritiske



Aspekter ved Næringsstrategien for Vestlandet (forts.)

- Er vi sikre på et par av premissene for deler av næringspolitikken?
 - Vil tilgang på «ren og billig kraft» være et konkurransefortrinn for norsk industri?
 - Svaret er ikke opplagt så lenge Norge er del av det europeiske elektrisitetsmarkedet.
- Har vi en større utfordring med hensyn til kompetansemangel, aldrende befolkning m.m. enn andre regioner?
 - Hva menes med kompetansemangel?
- Er Vestlandet problematisk under-representert i offentlige utvalg (NOU'er etc.)?

Omstilling og verdiskapning: Rollen til høyere utdanningsinstitusjoner, case NHH



FERDIGHETER OG KOMPETANSE I EN DIGITAL VERDEN

NI



BUSINESS

- Fremtidens økonom
- Digital kompetanse
- Analytisk styrke

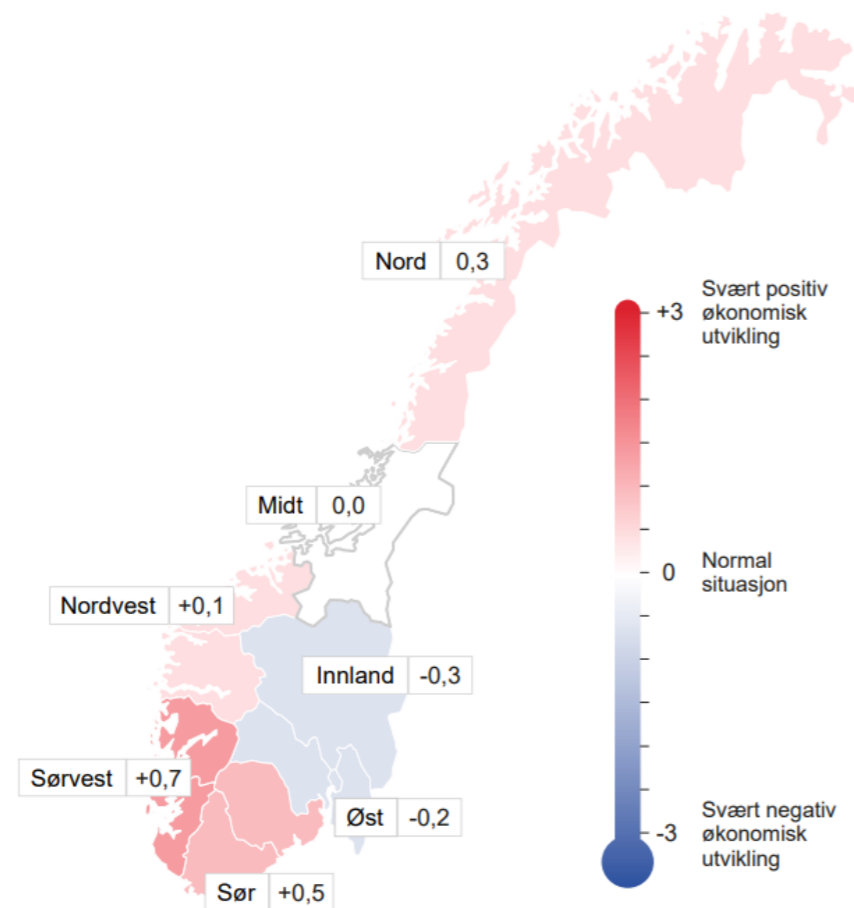
- Samfunnsbidrag
- Bærekraft
- Mennesker



TECHNOLOGY

SOCIAL
SCIENCES

Gode grunner for optimisme i Vest



- Næringspolitikken og tilhørende politikk-områder må bidra til at knappe ressursene kanaliseres dit de gir høyest bidrag til bærekraftig verdiskapning
- Når antall (del-)målsetninger er høyt, må det prioriteres
- God rolledeling mellom aktører, ikke samrøre!
- Liten grunn til å tro at staten brått er blitt gode til «å plukke vinnere»